ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 26ης Οκτωβρίου 2006 *

Στην υπόθεση C-248/04,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, που υπέβαλε το College van Beroep voor het bedrijfsleven (Κάτω Χώρες) με απόφαση της 9ης Ιουνίου 2004, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 11 Ιουνίου 2004, στο πλαίσιο της διαδικασίας

Koninklijke Coöperatie Cosun UA

κατά

Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, J. N. Cunha Rodrigues και M. Ilešič (εισηγητή),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γενική εισαγγελέας: C. Stix-Hackl
γραμματέας: M. M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 23ης Μαρτίου 2006,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο Koninklijke Coöperatie Cosun UA, εκπροσωπούμενος από τους N. J. Helder και M. Slotboom, advocaten,

— το Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, εκπροσωπούμενο από τον E. R. Kleijwegt,

— το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενο από τις H. G. Sevenster και C. M. Wissels και τον D. J. M. de Grave,

— το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, εκπροσωπούμενο από τους F. Ruggeri Laderchi και B. Driessen, και στη συνέχεια από τους B. Driessen και A. Gregorio Merino,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τους M. Nolin και X. Lewis, επικουρούμενους από τον F. Tuytschaever, advocaat,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 16ης Μαΐου 2006,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά το κύρος του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 177, σ. 4), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 305/91 του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 1991 (ΕΕ L 37, σ. 1, στο εξής: βασικός κανονισμός), καθώς και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2670/81 της Επιτροπής, της 14ης Σεπτεμβρίου 1981, για τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής για την εκτός ποσοστώσεως παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ L 262, σ. 14), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3559/91 της Επιτροπής, της 6ης Δεκεμβρίου 1991 (ΕΕ L 336, σ. 26, στο εξής: κανονισμός 2670/81).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του Koninklijke Coöperatie Cosun UA (στο εξής: Cosun), ενός συνεταιρισμού με έδρα στις Κάτω Χώρες, και του Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (ολλανδικού Υπουργείου Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Ποιότητας Τροφίμων, στο εξής: Minister), εκπροσωπούμενου από το Hoofdproductschap Akkerbouw (στο εξής: HPA), όσον αφορά την επιβληθείσα στον Cosun υποχρέωση καταβολής ενός ποσού κατ' εφαρμογήν των άρθρων 26 του βασικού κανονισμού και 3 του κανονισμού 2670/81.

Το νομικό πλαίσιο

Η κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα της ζάχαρης

3 Ο βασικός κανονισμός σκοπεί, στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (στο εξής: ΚΟΑ ζάχαρης), στη διατήρηση των αναγκαίων εγγυήσεων όσον αφορά την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των παραγωγών

βασικών προϊόντων, όπως των παραγωγών ζάχαρης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και στην εξασφάλιση του εφοδιασμού όλων των καταναλωτών με ζάχαρη σε λογικές τιμές, μέσω της σταθεροποιήσεως της αγοράς ζαχάρης.

4 Προς τούτο, ο βασικός κανονισμός ρυθμίζει την παραγωγή, την εισαγωγή και την εξαγωγή της ζάχαρης. Προβλέπει, ειδικότερα, καθεστώς ποσοστώσεων το οποίο αποτελεί, κατά τη 15η αιτιολογική σκέψη του, μέσο εξασφαλίσεως στους παραγωγούς των κοινοτικών τιμών και της διαθέσεως της παραγωγής τους.

5 Στο πλαίσιο αυτού του συστήματος ποσοστώσεων, το άρθρο 24 του βασικού κανονισμού ορίζει, για κάθε περίοδο εμπορίας (ήτοι από την 1η Ιουλίου κάθε έτους έως τις 30 Ιουνίου του επομένου), τις ποσότητες αναφοράς για τη «ζάχαρη Α» και τη «ζάχαρη Β» τις οποίες κάθε κράτος μέλος οφείλει να κατανέμει μεταξύ των παραγωγών ζάχαρης που είναι εγκατεστημένοι στο έδαφός του. Επομένως, οι επιχειρήσεις παραγωγής ζάχαρης λαμβάνουν για κάθε περίοδο εμπορίας μια ποσόστωση Α και μια ποσόστωση Β. Η ζάχαρη που παράγει κάθε επιχείρηση καθ' υπέρβαση των ποσοστώσεων Α και Β καλείται «ζάχαρη Γ».

6 Η ζάχαρη Γ δεν υπάγεται ούτε στο καθεστώς στηρίξεως των τιμών ούτε στο καθεστώς των επιστροφών κατά την εξαγωγή. Επιπλέον, δεν είναι δυνατή η διάθεση της ζάχαρης Γ εντός της εσωτερικής αγοράς, οπότε πρέπει να διατεθεί εκτός της Κοινότητας στην παγκόσμια αγορά. Το άρθρο 26 του βασικού κανονισμού ορίζει σχετικώς τα εξής:

«1. [...] η ζάχαρη Γ που δεν μεταφέρεται βάσει του άρθρου 27 [...] δεν δύνα[...]ται να διατεθ[εί] στην εσωτερική αγορά της Κοινότητας και πρέπει να εξαχθ[εί] σε φυσική κατάσταση πριν από την 1η Ιανουαρίου που ακολουθεί το τέλος της σχετικής περιόδου εμπορίας.

[...]

3. Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου θεσπίζονται σύμφωνα με την προβλεπομένη στο άρθρο 41 διαδικασία.

Οι λεπτομέρειες αυτές προβλέπουν ιδίως την επιβολή ενός ποσού στη ζάχαρη Γ [...] που αναφέρ[εται] στην παράγραφο 1, [της οποίας] η εξαγωγή σε φυσική κατάσταση εντός ορισμένης προθεσμίας δεν αποδείχθηκε σε μια τακτή ημερομηνία.»

7 Κατά το άρθρο 27, παράγραφος 1, του βασικού κανονισμού, «[κ]άθε επιχείρηση μπορεί να αποφασίσει να μεταφέρει στην επόμενη περίοδο εμπορίας, για λογαριασμό της παραγωγής της περιόδου αυτής, ολόκληρη ή μέρος της παραγωγής της ζάχαρης Α».

8 Ο κανονισμός 2670/81, που εκδόθηκε βάσει του άρθρου 26, παράγραφος 3, του βασικού κανονισμού, διευκρινίζει τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες πραγματοποιείται η εξαγωγή της ζάχαρης Γ.

9 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2670/81 ορίζει τα εξής:

«Η εξαγωγή που αναφέρεται στο άρθρο 26, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 θεωρείται ότι πραγματοποιείται εάν:

α) η ζάχαρη Γ [...] έχει εξαχθεί από το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου έχει παραχθεί·

β) η εν λόγω διασάφηση εξαγωγής γίνεται αποδεκτή από το κράτος μέλος που αναφέρεται στο στοιχείο α΄ πριν από την 1η Ιανουαρίου που έπεται του τέλους της περιόδου εμπορίας κατά τη διάρκεια της οποίας [παρήχθη] η ζάχαρη Γ·

γ) η ζάχαρη Γ [...] εγκατέλειψε το τελωνειακό έδαφος της Κοινότητας το αργότερο σε 60 ημέρες από την 1η Ιανουαρίου που αναφέρεται στο στοιχείο β΄·

δ) το προϊόν έχει εξαχθεί χωρίς επιστροφή ούτε εισφορά [...] από το κράτος μέλος που αναφέρεται στο στοιχείο α΄.

Εκτός από περίπτωση ανωτέρας βίας, εάν πληρούται το σύνολο των όρων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο, η ποσότητα της εν λόγω ζάχαρης Γ [...] θεωρείται ότι έχει διατεθεί στην εσωτερική αγορά.

Σε περίπτωση ανωτέρας βίας, ο αρμόδιος οργανισμός του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου έχει παραχθεί η ζάχαρη Γ [...] θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα ανάλογα με τις περιστάσεις που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος.»

10 Κατά την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2670/81, «κατά τον καθορισμό του ποσού που πρόκειται να εισπραχθεί σε περίπτωση διαθέσεως στην εσωτερική αγορά, είναι απαραίτητο να υπαχθεί η ζάχαρη Γ [...] που δεν έχει εξαχθεί σε όρους συγκρίσιμους με εκείνους της ζάχαρης [...] που έχει εισαχθεί από τρίτες χώρες» και «για τον σκοπό αυτό πρέπει να καθορισθεί το ποσό αυτό, λαμβανομένου υπόψη, αφενός, του [υψηλότερου] επιπέδου της εισφοράς κατά την εισαγωγή για τη ζάχαρη [...] που εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια περιόδου που περιλαμβάνει την περίοδο εμπορίας κατά τη διάρκεια της οποίας έχει παραχθεί η εν λόγω ζάχαρη [...] και τους έξι μήνες που έπονται της περιόδου αυτής, και, αφετέρου, ενός κατ' αποκοπή ποσού που καθορίζεται βάσει των εξόδων διαθέσεως που βαρύνουν τη ζάχαρη που έχει εισαχθεί από τρίτες χώρες».

11 Το άρθρο 3 του κανονισμού 2670/81 προβλέπει τα εξής:

«1. Για τις ποσότητες που, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, έχουν διατεθεί στην εσωτερική αγορά, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εισπράττει ένα ποσό που είναι ίσο:

α) όσον αφορά τη ζάχαρη Γ, ανά 100 χιλιόγραμμα της εν λόγω ζάχαρης:

— με την υψηλότερη εισφορά κατά την εισαγωγή, η οποία εφαρμόζεται ανά 100 χιλιόγραμμα λευκής ή ακατέργαστης ζάχαρης, κατά περίπτωση, κατά το χρονικό διάστημα που περιλαμβάνει την περίοδο εμπορίας κατά την οποία παρήχθη η εν λόγω ζάχαρη και τους έξι μήνες που έπονται της περιόδου αυτής,

και

— με 1 [ευρώ]·

[...]

4. Για τις ποσότητες ζάχαρης Γ [...] οι οποίες καταστράφηκαν ή υπέστησαν ανεπανόρθωτες ζημίες πριν από την εξαγωγή τους, υπό συνθήκες οι οποίες αναγνωρίζονται από τον αρμόδιο οργανισμό του σχετικού κράτους μέλους σαν περίπτωση ανωτέρας βίας, δεν εισπράττεται το ποσό που αναφέρεται στην παράγραφο 1.»

Η τελωνειακή κανονιστική ρύθμιση

12 Το άρθρο 13, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουλίου 1979, περί της επιστροφής ως αχρεωστήτως εισπραχθέντων ή της διαγραφής χρέους εισαγωγικών ή εξαγωγικών δασμών (ΕΕ L 175, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3069/86 του Συμβουλίου, της 7ης Οκτωβρίου 1986 (ΕΕ L 286, σ. 1, στο εξής: κανονισμός 1430/79), ορίζει τα εξής:

«Η επιστροφή ή η διαγραφή εισαγωγικών δασμών είναι δυνατή σε ειδικές περιπτώσεις [...], οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις κατά τις οποίες δεν υπήρξε ούτε προφανής αμέλεια ούτε δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου.

Οι περιστάσεις κατά τις οποίες είναι δυνατή η εφαρμογή του πρώτου εδαφίου καθώς και οι λεπτομέρειες της διαδικασίας που πρέπει να ακολουθείται για το σκοπό αυτό καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται [για τη λήψη μέτρων εφαρμογής]. Η επιστροφή ή η διαγραφή χρέους είναι δυνατό να προϋποθέτουν την πλήρωση ειδικών όρων.»

13 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1430/79, ως «εισαγωγικοί δασμοί» νοούνται «τόσο οι τελωνειακοί δασμοί και επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος όσο και οι γεωργικές εισφορές κατά την εισαγωγή που προβλέπονται στα πλαίσια της κοινής γεωργικής πολιτικής ή εκείνης των ειδικών καθεστώτων που εφαρμόζονται, βάσει του άρθρου 235 της Συνθήκης [νυν άρθρου 308 ΕΚ], σε ορισμένα εμπορεύματα που προκύπτουν από μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων».

14 Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΟΚ) 3799/86 της Επιτροπής, της 12ης Δεκεμβρίου 1986, που καθορίζει τις διατάξεις εφαρμογής των άρθρων 4α, 6α, 11α και 13 του κανονισμού 1430/79 (ΕΕ L 352, σ. 19), απαριθμεί ειδικές περιπτώσεις οι οποίες προκύπτουν από περιστάσεις κατά τις οποίες δεν υπήρξε ούτε προφανής αμέλεια

ούτε δόλος εκ μέρους του ενδιαφερομένου, κατά την έννοια του άρθρου 13, παράγραφος 1, του κανονισμού 1430/79. Άλλα περιστατικά μπορούν επίσης να θεωρηθούν ως ειδικές περιπτώσεις κατόπιν επιμέρους εκτιμήσεώς τους στο πλαίσιο διαδικασίας απαιτούσας την παρέμβαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η διαφορά της κύριας δίκης

15 Ο Cosun, συνεταιρισμός με έδρα στις Κάτω Χώρες, παρήγαγε ζάχαρη Γ κατά τις περιόδους εμπορίας 1991/1992 και 1992/1993. Εντός του 1993 πώλησε σε διαφόρους αντισυμβαλλομένους ορισμένες παρτίδες ζάχαρης Γ οι οποίες επρόκειτο να εξαχθούν στην Κροατία, τη Σλοβενία και το Μαρόκο.

16 Στο πλαίσιο των πλαίσιο συναλλαγών αυτών, οι αντισυμβαλλόμενοι του Cosun διέπραξαν, εν αγνοία του, απάτες οι οποίες συνίσταντο ιδίως στην παράτυπη σφράγιση των εγγράφων Τ5, προκειμένου να αποδείξουν ότι οι παρτίδες ζάχαρης Γ είχαν διατεθεί εκτός του εδάφους της Κοινότητας.

17 Οι αρμόδιες ολλανδικές αρχές διενήργησαν έρευνα για τις πράξεις των εν λόγω αντισυμβαλλομένων ενημερώνοντας σχετικώς την HPA, αρμόδια αρχή των Κάτω Χωρών για την εφαρμογή των διατάξεων περί κοινής οργανώσεως αγοράς. Ο Cosun, ωστόσο, δεν ενημερώθηκε σε πρώτο στάδιο σχετικά με τη διενέργεια της έρευνας αυτής.

18 Με απόφαση της 25ης Απριλίου 1994, που τροποποιήθηκε με απόφαση της 13ης Ιουνίου 1994, η HPA ζήτησε από τον Cosun, κατ' εφαρμογή του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81, να καταβάλει ποσό ύψους 6 250 856,78 NLG (2 836 515,14 ευρώ), στο μέτρο που δεν είχε αποδείξει ότι ορισμένες παρτίδες ζάχαρης Γ είχαν διατεθεί εκτός του εδάφους της Κοινότητας.

19 Κατόπιν της εκ μέρους της HPA απορρίψεως της υποβληθείσας από τον Cosun ενστάσεως, ο συνεταιρισμός άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω απορριπτικής αποφάσεως ενώπιον του College van Beroep voor het bedrijfsleven, υποβάλλοντας συγχρόνως στην HPA, βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, αίτηση διαγραφής του ποσού του οποίου ζητήθηκε η καταβολή.

20 Όσον αφορά, πρώτον, αυτή την αίτηση διαγραφής, οι ολλανδικές αρχές τη διαβίβασαν, συνοδευόμενη από θετική γνωμοδότηση, στην Επιτροπή, η οποία ήταν αρμόδια να την εξετάσει. Με την απόφαση REM 19/01 —καταχωρισθείσα επίσης με αριθμό C (2002) 1580 τελικό— της 2ας Μαΐου 2002, η Επιτροπή κήρυξε απαράδεκτη την αίτηση αυτή. Ως εκ τούτου, ο Cosun άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Με την από 7 Δεκεμβρίου 2004 απόφασή του, T-240/02, Koninklijke Coöperatie Cosun (Συλλογή 2004, σ. II-4237), το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή αυτή ως αβάσιμη. Η αίτηση αναιρέσεως που άσκησε ο Cosun κατά της αποφάσεως αυτής απορρίφθηκε με τη σημερινή απόφαση C-68/05 P, Koninklijke Coöperatie Cosun (Συλλογή 2006, σ. I-10367).

21 Όσον αφορά, δεύτερον, την προσφυγή που ασκήθηκε ενώπιον του College van Beroep voor het bedrijfsleven κατά της αποφάσεως της HPA περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως του Cosun, το δικαστήριο αυτό ανέστειλε για πρώτη φορά την ενώπιόν του διαδικασία αναμένοντας την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 7ης Σεπτεμβρίου 1999, De Haan (C-61/98, Συλλογή 1999, σ. I-5003), λαμβανομένων υπόψη των ομοιοτήτων των δύο υποθέσεων.

22 Με την προαναφερθείσα απόφαση De Haan, η οποία είχε ως αντικείμενο την καταβολή δασμών, το Δικαστήριο έκρινε ότι η ανάγκη διενέργειας έρευνας από εθνικές αρχές, ελλείψει δόλου ή αμέλειας του ενδιαφερομένου και ενώ αυτός δεν είχε ενημερωθεί σχετικά με τη διεξαγωγή της έρευνας αυτής, μπορεί να αποτελέσει ειδική περίπτωση κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, καθόσον το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές, προς το συμφέρον της έρευνας, σκοπίμως δεν εμπόδισαν τη διάπραξη παραβάσεων και παρατυπιών, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό τελωνειακή οφειλή σε βάρος του κυρίως υπόχρεου, θέτει τον τελευταίο σε εξαιρετική κατάσταση σε σχέση με τους άλλους επιχειρηματίες που ασκούν την ίδια δραστηριότητα.

23 Στο πλαίσιο της κύριας δίκης που επαναλήφθηκε, το College van Beroep voor het bedrijfsleven απέρριψε διάφορους λόγους προβληθέντες από τον Cosun προς στήριξη της προσφυγής του. Ειδικότερα, έκρινε ότι ο συνεταιρισμός δεν μπορούσε βασίμως να επικαλεστεί ανωτέρα βία, στο μέτρο που η εκ μέρους συμβαλλομένου παράβαση των υποχρεώσεών του αποτελεί γνωστό και συνήθη εμπορικό κίνδυνο.

24 Στον ισχυρισμό του Cosun ότι βρισκόταν σε εξαιρετική κατάσταση η οποία δικαιολογούσε τη διαγραφή των δασμών σύμφωνα με το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, το College van Beroep voor het bedrijfsleven διαπίστωσε ότι, από πλευράς πραγματικών περιστατικών, η κατάσταση του Cosun ήταν απολύτως ανάλογη εκείνης της εταιρίας De Haan Beheer BV στην προαναφερθείσα υπόθεση De Haan.

25 Το College van Beroep voor het bedrijfsleven διερωτάται αν, στην περίπτωση κατά την οποία η δυνατότητα διαγραφής οφειλών κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 δεν εφαρμόζεται σε οφειλόμενο βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 ποσό, λόγω ελλείψεως, στο πλαίσιο της ΚΟΑ ζάχαρης, οποιασδήποτε βάσεως στην οποία μπορεί να θεμελιωθεί τέτοιου είδους διαγραφή στερεί, στο μέτρο αυτό, από τον βασικό κανονισμό και τον κανονισμό 2670/81 το κύρος τους και, ενδεχομένως, ποιες είναι οι συνέπειες της ακυρότητας των κανονισμών αυτών υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης.

26 Υπό τις συνθήκες αυτές, το College van Beroep voor het bedrijfsleven αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να θέσει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Στην περίπτωση κατά την οποία η δυνατότητα διαγραφής βάσει του άρθρου 13 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1430/79, όπως έχει αντικατασταθεί από το άρθρο 239 [του κανονισμού (ΕΟΚ) 2913/92 του Συμβουλίου, της 12ης Οκτωβρίου 1992, για τη θέσπιση] του κοινοτικού τελωνειακού κώδικα [(ΕΕ L 302, σ. 1)], δεν έχει

εφαρμογή σε εισφορές για ζάχαρη Γ όπως η επίμαχη, είναι πλήρως ή εν μέρει ανίσχυροι, συνεπεία ορισμένων λόγων επιεικείας, οι κανονισμοί (ΕΟΚ) 1785/81 [...] και (ΕΟΚ) 2670/81 [...], ως εκ του γεγονότος ότι δεν υφίσταται η δυνατότητα επιστροφής ή διαγραφής της εισφοράς για ζάχαρη Γ;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, αποσβέννυται η κατά νόμο οφειλή εισφοράς για ζάχαρη Γ ή μπορούν οι αρμόδιες αρχές του οικείου κράτους μέλους και/ή η Επιτροπή να μην επιβάλουν, για ορισμένες ποσότητες ζάχαρης Γ, εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 3 του κανονισμού (ΕΟΚ) 2670/81, όταν στον υπόχρεο για την καταβολή της εισφοράς δεν πρέπει να προσαφθεί κανενός είδους δόλια ενέργεια ή αμέλεια δυνάμενη να έχει συμβάλει στη μη πραγματοποίηση της σχεδιαζόμενης από αυτόν εξαγωγής των οικείων ποσοτήτων, ο οποίος, λόγω των αναγκών μιας έρευνας των εθνικών αρχών για παραβάσεις και παρατυπίες, δεν έλαβε γνώση αυτής της έρευνας;»

Προκαταρκτικές εκτιμήσεις

27 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το αιτούν δικαστήριο λαμβάνει ως δεδομένο, αφενός, ότι το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 δεν εφαρμόζεται σε οφειλόμενο βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 ποσό και, αφετέρου, ότι, πλην των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, ο βασικός κανονισμός και ο κανονισμός 2670/81 δεν προβλέπουν καμία δυνατότητα διαγραφής ή επιστροφής του εν λόγω ποσού.

28 Κατά συνέπεια, προκειμένου να δοθεί λυσιτελής απάντηση που να παρέχει στο αιτούν δικαστήριο τη δυνατότητα να επιλύσει τη διαφορά της κύριας δίκης, πρέπει να εξακριβωθεί, καταρχάς, τόσο αν το οφειλόμενο βάσει του άρθρου 3 του

κανονισμού 2670/81 ποσό εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79, όσο και αν ο βασικός κανονισμός και ο κανονισμός 2670/81 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι δεν προβλέπουν καμία δυνατότητα διαγραφής ή επιστροφής του εν λόγω ποσού για διάφορους λόγους επιείκειας.

Επί της ερμηνείας του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79

29 Πρώτον, επιβάλλεται η επισήμανση ότι όλοι οι εισαγωγικοί δασμοί τους οποίους αφορά το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1430/79, ήτοι οι τελωνειακοί δασμοί και επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος, καθώς και οι γεωργικές και άλλου είδους εισφορές κατά την εισαγωγή που προβλέπονται στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής ή των ειδικών καθεστώτων που εφαρμόζονται βάσει του άρθρου 235 της Συνθήκης (νυν άρθρου 308 ΕΚ) σε ορισμένα εμπορεύματα που προκύπτουν από μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων, εισπράττονται λόγω της διελεύσεως των εμπορευμάτων αυτών από τα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας.

30 Είναι προφανές ότι αυτό συμβαίνει στην περίπτωση των δασμών και επιβαρύνσεων ισοδυνάμου αποτελέσματος που συνίστανται σε κάθε είδους χρηματική επιβάρυνση η οποία, ανεξαρτήτως της ονομασίας και της τεχνικής επιβολής της, επιβάλλεται μονομερώς σε εμπορεύματα λόγω της διελεύσεώς τους από τα σύνορα, οσάκις δεν αποτελεί κατά κυριολεξία δασμό (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Σεπτεμβρίου 1997, C-347/95, UCAL, Συλλογή 1997, σ. I-4911, σκέψη 18, και της 8ης Ιουνίου 2006, C-517/04, Koornstra, Συλλογή 2006, σ. I-5015, σκέψη 15).

31 Τούτο συμβαίνει επίσης στην περίπτωση των γεωργικών και άλλου είδους εισφορών κατά την εισαγωγή, οι οποίες εισπράττονται λόγω της διελεύσεως από τα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας γεωργικών προϊόντων ή ορισμένων εμπορευμάτων που προκύπτουν από μεταποίηση γεωργικών προϊόντων.

32 Απεναντίας, ποσό που οφείλεται βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 δεν εισπράττεται λόγω της διελεύσεως ποσότητας ζάχαρης Γ από τα εξωτερικά σύνορα της Κοινότητας, αλλά, αντιθέτως, λόγω του ότι η εν λόγω ποσότητα ζάχαρης δεν εξήχθη από την Κοινότητα ή διότι η εξαγωγή της δεν τήρησε τους όρους και τις προθεσμίες που θέτει ο κανονισμός 2670/81.

33 Συνεπώς, το ποσό αυτό δεν αντιστοιχεί σε καμία από τις κατηγορίες που απαριθμεί το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1430/79 και, ως εκ τούτου, δεν εμπίπτει στους εισαγωγικούς δασμούς κατά την έννοια του άρθρου 13 του ίδιου κανονισμού.

34 Δεύτερον, από κανένα από τα επιχειρήματα που προέβαλαν επί του σημείου αυτού ο Cosun, το Minister και η Ολλανδική Κυβέρνηση δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να εξομοιώσει ένα οφειλόμενο βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 ποσό με τους εισαγωγικούς δασμούς, κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1430/79, προς εφαρμογή του άρθρου 13 του τελευταίου αυτού κανονισμού.

35 Καταρχάς, ένα τέτοιο ποσό και οι εισαγωγικοί δασμοί κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1430/79 δεν επιδιώκουν τους ίδιους σκοπούς.

36 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι η ΚΟΑ ζάχαρης στηρίζεται κυρίως σε ένα καθεστώς τιμών (το οποίο προβλέπει, μεταξύ άλλων, τον καθορισμό ενδεικτικών τιμών και τιμών παρεμβάσεως), σε ένα καθεστώς εμπορικών συναλλαγών με τρίτες χώρες (το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την καταβολή εισφοράς κατά την εισαγωγή από τις εν λόγω χώρες) και σε ένα καθεστώς ποσοστώσεων (το οποίο συνίσταται στην κατανομή ποσοστώσεων παραγωγής και στον καθορισμό του τρόπου διαθέσεως της εκτός ποσοστώσεων παραχθείσας ζάχαρης).

37 Τα κατ' αυτόν τον τρόπο θεσπισθέντα μέτρα έχουν στο σύνολό τους ως απώτερο σκοπό τη σταθεροποίηση της κοινοτικής αγοράς ζάχαρης και, ως εκ τούτου, την εξασφάλιση των αναγκαίων εγγυήσεων όσον αφορά την απασχόληση και το βιοτικό επίπεδο των κοινοτικών παραγωγών, καθώς και την ασφάλεια του εφοδιασμού με ζάχαρη όλων των καταναλωτών.

38 Εντούτοις, οι άμεσοι σκοποί τους διαφέρουν σημαντικά. Όπως προκύπτει από την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού, το καθεστώς εμπορικών συναλλαγών με τρίτες χώρες έχει ως σκοπό να αποτρέψει το ενδεχόμενο οι διακυμάνσεις των τιμών της ζάχαρης στη διεθνή αγορά να έχουν επιπτώσεις στις τιμές που ισχύουν εντός της Κοινότητας.

39 Προφανώς, αυτός δεν είναι ο σκοπός του καθεστώτος ποσοστώσεων. Πρέπει, συναφώς, να επισημανθεί ότι, αντιθέτως προς τον ισχυρισμό του Cosun, ο σκοπός αυτός δεν αναφέρεται στη δέκατη αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού, με την οποία δικαιολογείται η ανάγκη θεσπίσεως των προβλεπόμενων στο άρθρο 22 του εν λόγω κανονισμού μέτρων.

40 Κατά τη 15η αιτιολογική σκέψη του βασικού κανονισμού, οι ποσοστώσεις επί της παραγωγής αποτελούν μέσο για να εξασφαλίζονται στους παραγωγούς οι κοινοτικές τιμές και η διάθεση της παραγωγής τους. Επιπλέον, όσον αφορά ειδικότερα το ποσό που οφείλεται βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81, η διάταξη αυτή έχει κυρίως αποτρεπτικό χαρακτήρα, καθόσον σκοπεί στην εξασφάλιση της τηρήσεως της απαγορεύσεως διαθέσεως της ζάχαρης Γ —που παράγεται εκτός ποσοστώσεων— στην εσωτερική αγορά.

41 Συνεπώς, οι εισφορές κατά την εισαγωγή από τρίτες χώρες και το οφειλόμενο βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 ποσό για τη ζάχαρη Γ που διατίθεται στην εσωτερική αγορά δεν επιδιώκουν τους ίδιους σκοπούς.

42 Ακολούθως, ούτε από το άρθρο 26 του βασικού κανονισμού ούτε από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 2670/81 προκύπτει ότι πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη ήταν να εξομοιώσει την κατάσταση του εισαγωγέα ζάχαρης προερχομένης από τρίτες χώρες και του παραγωγού ζάχαρης Γ διατεθείσας στην εσωτερική αγορά.

43 Πράγματι, από την τρίτη αιτιολογική σκέψη και το άρθρο 3 του κανονισμού 2670/81 προκύπτει σαφώς ότι η αναφορά στην εισαγόμενη από τρίτες χώρες ζάχαρη περιορίζεται στον τρόπο υπολογισμού του προβλεπόμενου από το εν λόγω άρθρο ποσού. Η διάταξη αυτή όντως δεν θα εκπλήρωνε τον άμεσο στόχο της, ήτοι την εξασφάλιση της τηρήσεως της απαγορεύσεως διαθέσεως ζάχαρης Γ στην εσωτερική αγορά, αν η αγορά ζάχαρης Γ στην εσωτερική αγορά ήταν πιο συμφέρουσα, από οικονομικής απόψεως, από την εισαγωγή ζάχαρης προερχομένης από τρίτες χώρες. Αντιθέτως, στην προαναφερθείσα αιτιολογική σκέψη και στο οικείο άρθρο δεν γίνεται καμία αναφορά στην κατάσταση των εισαγωγέων ζάχαρης και των παραγωγών ζάχαρης Γ.

44 Το γεγονός ότι η εισφορά κατά την εισαγωγή ζάχαρης από τρίτες χώρες χρησιμεύει ως βάση υπολογισμού του ποσού που εισπράττεται βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 δεν μπορεί να δικαιολογήσει την εξομοίωσή τους, λαμβανομένου υπόψη ότι αυτός ο τρόπος υπολογισμού καθιερώθηκε με σκοπό να εξασφαλισθεί ο αποτρεπτικός χαρακτήρας του εν λόγω ποσού, όπως επισημάνθηκε με την προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως.

45 Όσον αφορά το άρθρο 26 του βασικού κανονισμού, από τη διατύπωσή του δεν προκύπτει καμία πρόθεση του κοινοτικού νομοθέτη να προσδώσει στη ζάχαρη Γ που διατέθηκε στην εσωτερική αγορά τον χαρακτήρα προϊόντος εισαγόμενου από τρίτες χώρες, καθόσον το άρθρο αυτό περιορίζεται στην απαγόρευση διαθέσεως της ζάχαρης Γ στην εσωτερική αγορά.

46 Τέλος, το γεγονός ότι οι γεωργικές και άλλου είδους εισφορές κατά την εισαγωγή που προβλέπει το άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο α΄, του κανονισμού 1430/79,

αφενός, και το οφειλόμενο βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 ποσό, αφετέρου, συγκαταλέγονται στους ιδίους πόρους της Κοινότητας δεν στερείται λυσιτέλειας προκειμένου να καθοριστεί αν το ποσό αυτό εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79. Πράγματι, οι ίδιοι πόροι της Κοινότητας συνίστανται σε έσοδα πολύ διαφορετικής φύσεως τα οποία εμπίπτουν σε επίσης διαφορετικά καθεστώτα (βλ., για παράδειγμα, τα έσοδα από την είσπραξη του φόρου προστιθέμενης αξίας).

47 Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ένα ποσό που οφείλεται βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79.

48 Τρίτον, ο Cosun και η Ολλανδική Κυβέρνηση, στηριζόμενοι στην απόφαση του Δικαστηρίου της 12ης Δεκεμβρίου 1985, 165/84, Krohn (Συλλογή 1985, σ. 3997), υποστηρίζουν πάντως ότι, μολονότι, από νομικής απόψεως, το πεδίο εφαρμογής καθορίζεται αφ' εαυτού και μπορεί καταρχήν να επεκταθεί σε άλλες περιπτώσεις πλην εκείνων για τις οποίες προβλέφθηκε, δεν ισχύει το ίδιο σε ορισμένες εξαιρετικές περιπτώσεις. Πράγματι, οι επιχειρηματίες μπορούν βασίμως να επικαλεστούν την αναλογική εφαρμογή ενός κανονισμού που κατά κανόνα δεν έχει εφαρμογή σ' αυτούς, αν δικαιολογούν ότι το νομικό καθεστώς στο οποίο εμπίπτουν, αφενός, είναι σαφώς παρεμφερές προς εκείνο του οποίου ζητούν την κατ' αναλογία εφαρμογή και, αφετέρου, περιέχει παράλειψη η οποία απάδει προς γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου και την οποία μπορεί να θεραπεύσει η αναλογική αυτή εφαρμογή.

49 Κατά τον Cosun και την Ολλανδική Κυβέρνηση, οι δύο προϋποθέσεις που προβλέπει η νομολογία αυτή πληρούνται εν προκειμένω. Αφενός, η ζάχαρη Γ που διατέθηκε στην εσωτερική αγορά βρίσκεται στην ίδια θέση με τη ζάχαρη που εισάγεται από τρίτες χώρες. Αφετέρου, η έλλειψη δυνατότητας διαγραφής, σε ειδικές περιπτώσεις και για λόγους επιείκειας, ενός οφειλόμενου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 ποσού, ενώ η δυνατότητα αυτή προβλέπεται για τους εισαγωγικούς δασμούς από το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79, αντιβαίνει στην αρχή της ισότητας, καθώς και, όπως διατείνεται ο Cosun, στην προβαλλόμενη αρχή της επιείκειας.

50 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στην υπόθεση στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε η προαναφερθείσα απόφαση Krohn, εισαγωγείς μανιόκας από την Ταϊλάνδη ζητούσαν να εφαρμοστούν υπέρ αυτών οι ευνοϊκές διατάξεις του παραγώγου δικαίου που εφαρμόζονται στους εισαγωγείς μανιόκας από τρίτες χώρες προς αντιστάθμιση των συνεπειών της τροποποιήσεως του κοινοτικού καθεστώτος χορηγήσεως πιστοποιητικών εισαγωγής μανιόκας, στο μέτρο που η εν λόγω τροποποίηση ισχύει ανεξαρτήτως της χώρας προελεύσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι εισαγωγείς μανιόκας από την Ταϊλάνδη και οι εισαγωγείς μανιόκας από τις άλλες τρίτες χώρες βρίσκονταν στην ίδια θέση και, ως εκ τούτου, το νομικό καθεστώς που ίσχυε για τις εισαγωγές μανιόκας από την Ταϊλάνδη ήταν σαφώς παρεμφερές με εκείνο που εφαρμοζόταν, την περίοδο εκείνη, στις εισαγωγές μανιόκας από τις άλλες τρίτες χώρες.

51 Αντιθέτως, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 35 έως 46 της παρούσας αποφάσεως, ο κοινοτικός παραγωγός ζάχαρης που οφείλει ποσό βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 δεν βρίσκεται στην ίδια θέση με τον εισαγωγέα ζάχαρης από τρίτες χώρες ο οποίος οφείλει εισαγωγικούς δασμούς. Ως εκ τούτου, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι δύο αυτές κατηγορίες επιχειρηματιών δεν εμπίπτουν σε σαφώς παρεμφερή νομικά καθεστώτα κατά την έννοια της προαναφερθείσας νομολογίας Krohn.

52 Συνεπώς, το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως νομική βάση διαγραφής ή επιστροφής ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81.

Επί της ερμηνείας του βασικού κανονισμού και του κανονισμού 2670/81

53 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε ο βασικός κανονισμός ούτε ο κανονισμός 2670/81 παρέχουν στις εθνικές ή κοινοτικές αρχές τη δυνατότητα να προβλέπουν τη διαγραφή ή την επιστροφή, για λόγους επιείκειας, ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81.

54 Ο Cosun πάντως υποστηρίζει, πρώτον, ότι, παρά τη διατύπωση του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81, στο άρθρο αυτό πρέπει να δοθεί, υπό το πρίσμα των γενικών αρχών του κοινοτικού δικαίου, η έννοια ότι προβλέπει για τις αρμόδιες εθνικές αρχές τη δυνατότητα διαγραφής οφειλών για λόγους επιείκειας σε ειδικές περιπτώσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης.

55 Συναφώς, με την απόφαση της 19ης Φεβρουαρίου 19ης Φεβρουαρίου2004, C-329/01, British Sugar (Συλλογή 2004, σ. I-1899, σκέψεις 64 έως 67), το Δικαστήριο έκρινε ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως εκείνης, οι οποίες χαρακτηρίζονται από πλήρη έλλειψη υπαιτιότητας εκ μέρους του αρμόδιου εθνικού οργανισμού, ούτε ο οργανισμός αυτός ούτε οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν διακριτική ευχέρεια για τη μείωση του ποσού που πρέπει να εισπραχθεί βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81.

56 Επομένως, δεν διαθέτουν, κατά μείζονα λόγο, εξουσία να εξασφαλίσουν, υπό παρεμφερείς περιστάσεις, τη διαγραφή ή την επιστροφή ενός τέτοιου ποσού για λόγους επιείκειας.

57 Υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης, δεν μπορεί να προσαφθεί πταίσμα στις εθνικές αρχές.

58 Είναι γεγονός ότι, αν οι αρμόδιες εθνικές αρχές ενημερώσουν τον παραγωγό σχετικά με το ενδεχόμενο διαπράξεως απάτης εκ μέρους των αντισυμβαλλομένων του στους οποίους ανέθεσε την εξαγωγή παρτίδων ζάχαρης Γ, ο παραγωγός μπορεί να λάβει τα αναγκαία μέτρα ώστε να αποτρέψει τη δημιουργία οφειλής ή τουλάχιστον να εμποδίσει ή να περιορίσει την αύξησή της.

59 Ωστόσο, οι ανάγκες διενέργειας έρευνας για τον εντοπισμό και τη σύλληψη των αυτουργών τετελεσμένης ή προπαρασκευαζόμενης απάτης ή των συνεργών τους μπορεί θεμιτώς να δικαιολογήσει τη σκόπιμη παράλειψη γνωστοποιήσεως, εν όλω ή εν μέρει, στον κυρίως υπόχρεο των στοιχείων της έρευνας, ακόμη και όταν αυτός ουδεμία συμμετοχή είχε στην τέλεση των πράξεων που συνιστούν απάτη (βλ., υπό την έννοια αυτή, προαναφερθείσα απόφαση De Haan, σκέψη 32).

60 Ως εκ τούτου, οι εθνικές αρχές που ενημερώθηκαν σχετικά με το ενδεχόμενο απάτης η οποία συνίσταται στη διάθεση εντός της εσωτερικής αγοράς ζάχαρης Γ που αποτέλεσε αντικείμενο διασαφήσεως εξαγωγής δεν έχουν καμία υποχρέωση να προειδοποιήσουν τον παραγωγό ότι ενδέχεται να καταστεί υπόχρεος καταβολής ποσού βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81, ακόμη και αν ο ενδιαφερόμενος ουδεμία συμμετοχή είχε στην τέλεση των πράξεων που συνιστούν την απάτη (βλ., κατ' αναλογία, προαναφερθείσα απόφαση De Haan, σκέψη 36).

61 Δεύτερον, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο Cosun υποστήριξε ότι, σύμφωνα με την απόφαση της 27ης Μαΐου 1993, C-290/91, Peter (Συλλογή 1993, σ. I-2981), το κοινοτικό δίκαιο δεν απαγορεύει την εφαρμογή, στο πεδίο της κοινής γεωργικής πολιτικής, μιας προβλεπόμενης από το εθνικό δίκαιο αρχής επιείκειας, εφόσον η εφαρμογή αυτή δεν συνεπάγεται δυσμενή διάκριση μεταξύ επιχειρηματιών και δεν καθιστά πρακτικώς αδύνατη την εκτέλεση της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως. Κατά τον Cosun, στην υπόθεση της κύριας δίκης, οι ολλανδικές αρχές θα έπρεπε να αποφασίσουν τη διαγραφή του επίδικου ποσού.

62 Συναφώς, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, κατά τον Cosun, σε κάθε παραγωγό ζάχαρης Γ που τελεί αντικειμενικώς υπό τα ίδια πραγματικά περιστατικά —τα οποία χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι οι εθνικές αρχές δεν εμπόδισαν τη διάπραξη απάτης συνισταμένης στη διάθεση εντός της εσωτερικής αγοράς ζάχαρης Γ η οποία είχε αποτελέσει αντικείμενο διασαφήσεως εξαγωγής χωρίς να προειδοποιήσουν τον παραγωγό, ακόμη και αν αυτός ουδεμία συμμετοχή είχε στην τέλεση της απάτης— πρέπει να αναγνωρίζεται η εν λόγω διαγραφή οφειλής.

63 Πάντως, κατά πάγια νομολογία, στο κοινοτικό δίκαιο δεν υφίσταται νομική βάση για διαγραφή, για λόγους επιείκειας, εσόδων τα οποία έχει προβλέψει το δίκαιο αυτό (αποφάσεις της 28ης Ιουνίου 1977, 118/76, Balkan-Import-Export, Συλλογή 1977, σ. 359, σκέψεις 7, 8 και 10· της 14ης Νοεμβρίου 1985, 299/84, Neumann, Συλλογή 1985, σ. 3663, σκέψη 24, και της 28ης Ιουνίου 1990, C-174/89, Hoche, Συλλογή 1990, σ. I-2681, σκέψη 31). Επιπλέον, πλην ορισμένων περιπτώσεων που ρητώς προβλέπει ο κοινοτικός νομοθέτης (βλ., για παράδειγμα, απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 1996, C-68/95, T. Port, Συλλογή 1996, σ. I-6065, σκέψεις 42 και 43), το κοινοτικό δίκαιο δεν αναγνωρίζει καμία γενική αρχή του δικαίου κατά την οποία οι εθνικές αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν τους ισχύοντες κανόνες του κοινοτικού δικαίου, διότι η εφαρμογή τους συνεπάγεται αυστηρότητα για τον ενδιαφερόμενο την οποία είναι προφανές ότι ο κοινοτικός νομοθέτης θα είχε προσπαθήσει να αποφύγει, αν είχε λάβει υπόψη του την περίπτωση αυτή κατά τη θέσπιση των εν λόγω κανόνων (προαναφερθείσες αποφάσεις Neumann, σκέψη 33, και Hoche, σκέψη 31).

64 Επομένως, η επιείκεια δεν παρέχει τη δυνατότητα παρεκκλίσεως από την εφαρμογή κοινοτικών διατάξεων πέραν των περιπτώσεων που προβλέπει η οικεία κανονιστική ρύθμιση ή όταν η ίδια η ρύθμιση αυτή κηρύσσεται ανίσχυρη (απόφαση της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-263/97, First City Trading κ.λπ., Συλλογή 1998, σ. I-5537, σκέψη 48).

65 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο κοινοτικός νομοθέτης δεν παρέσχε στις εθνικές αρχές τη δυνατότητα να προβούν σε διαγραφή ή επιστροφή, για λόγους επιείκειας, ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81.

66 Κατά συνέπεια, ο βασικός κανονισμός και ο κανονισμός 2670/81 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι, εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, δεν επιτρέπουν τη διαγραφή ή την επιστροφή του εν λόγω ποσού.

Επί του πρώτου ερωτήματος

67 Με το πρώτο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν, λαμβανομένης υπόψη της ελλείψεως δυνατότητας διαγραφής ή επιστροφής ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 για διαφόρους λόγους επιείκειας, ο βασικός κανονισμός και ο κανονισμός 2670/81 είναι ανίσχυροι διότι αντιβαίνουν στις αρχές της ισότητας και της ασφάλειας δικαίου, καθώς και στην αρχή της επιείκειας.

Επί της φερόμενης παραβιάσεως της αρχής της ισότητας

68 Ο Cosun, το Minister και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν ότι η ζάχαρη Γ που διατίθεται στην εσωτερική αγορά βρίσκεται στην ίδια θέση με τη ζάχαρη που εισάγεται από τρίτες χώρες, οπότε πρέπει να τυγχάνει της ίδιας μεταχειρίσεως. Συνεπώς, είναι αντίθετο προς την αρχή της ισότητας να εξασφαλίζεται σε εισαγωγέα ζάχαρης προερχομένης από τρίτες χώρες ο οποίος εμπίπτει στις ειδικές περιπτώσεις κατά την έννοια του άρθρου 13 του κανονισμού 1430/79 η δυνατότητα, κατ' εφαρμογή του άρθρου αυτού, διαγραφής οφειλών, ενώ δεν παρέχεται τέτοια δυνατότητα σε ένα παραγωγό ζάχαρης Γ ο οποίος εμπίπτει στην ίδια ειδική περίπτωση.

69 Ο Cosun, το Minister και η Ολλανδική Κυβέρνηση εκτιμούν, συνεπώς, ότι η έλλειψη δυνατότητας διαγραφής, σε ειδικές περιπτώσεις και για λόγους επιείκειας, ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 καθιστά εν μέρει ανίσχυρο τον κανονισμό αυτό, στο μέτρο που η παράλειψη αυτή προσκρούει στην αρχή της ισότητας. Το Minister και η Ολλανδική Κυβέρνηση υποστηρίζουν επίσης ότι, για τους ίδιους λόγους, είναι εν μέρει ανίσχυρος και ο βασικός κανονισμός.

70 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο Cosun υποστήριξε, περαιτέρω, ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2670/81 αντιβαίνει στο άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ (νυν, κατόπιν τροποποιήσεως, άρθρο 34, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ΕΚ). Επισήμανε ότι το 1993, ελλείψει απαντήσεως εκ μέρους των ολλανδικών αρχών, ο Cosun δεν ήταν σε θέση ούτε να εξαγάγει τις επίδικες ποσότητες ζάχαρης Γ ούτε να τις μεταφέρει στην προσεχή περίοδο εμπορίας, ενώ οι λοιποί παραγωγοί ζάχαρης Γ διέθεταν αυτό το περιθώριο επιλογής και μπορούσαν με τον τρόπο αυτό να απαλλαγούν από την υποχρέωση καταβολής ποσού κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81. Συνεπώς, η κατάσταση στην οποία βρισκόταν ο Cosun αποτελούσε ειδική περίπτωση σε σχέση με τους λοιπούς επιχειρηματίες του ίδιου τομέα, αντιθέτως προς τη γενική απαγόρευση δυσμενών διακρίσεων μεταξύ παραγωγών της Κοινότητας που προβλέπει το άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης.

71 Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εκτιμά ότι η έλλειψη, εντός της σχετικής με την ΚΟΑ ζάχαρης ρυθμίσεως, γενικής ρήτρας επιείκειας παρεμφερούς με εκείνη που περιλαμβάνει η τελωνειακή ρύθμιση και το άρθρο 13 του κανονισμού 1430/79 δεν αποτελεί παραβίαση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων, διότι οι τελωνειακοί κανόνες και οι σχετικοί με την ΚΟΑ ζάχαρης κανόνες εφαρμόζονται σε διαφορετικούς τομείς, οι δε παρεκκλίσεις που ενδεχομένως προβλέπουν αφορούν διαφορετικές υποχρεώσεις εντασσόμενες σε πολύ διαφορετικά νομικά πλαίσια.

72 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί, αφενός, ότι η τήρηση της αρχής της ισότητας και της απαγορεύσεως των διακρίσεων απαιτεί να μην αντιμετωπίζονται κατά διαφορετικό τρόπο όμοιες καταστάσεις ούτε καθ' όμοιο τρόπο διαφορετικές καταστάσεις, εκτός αν μια τέτοιου είδους αντιμετώπιση δικαιολογείται αντικειμενικώς (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 17ης Οκτωβρίου 1995, C-44/94, Fishermen's Organisations κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-3115, σκέψη 46, καθώς και της 30ής Μαρτίου 2006, C-87/03 και C-100/03, Ισπανία κατά Συμβουλίου, Συλλογή 2006, σ. I-2915, σκέψη 48) και, αφετέρου, ότι το άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης, το οποίο καθιερώνει στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής την απαγόρευση των δυσμενών διακρίσεων, δεν αποτελεί παρά ειδική έκφραση της εν λόγω αρχής (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 13ης Απριλίου 2000, C-292/97, Karlsson, Συλλογή 2000, σ. I-2737, σκέψη 39).

73 Όσον αφορά, πρώτον, την προβαλλόμενη δυσμενή διάκριση μεταξύ ενός παραγωγού ζάχαρης Γ όπως ο Cosun και των εισαγωγέων ζάχαρης από τρίτες χώρες, αρκεί η διαπίστωση ότι ο ισχυρισμός αυτός στηρίζεται στην παραδοχή ότι η ζάχαρη Γ που διατίθεται στην εσωτερική αγορά εξομοιώνεται με την εισαγόμενη ζάχαρη, οπότε χρήζει ίδιας μεταχειρίσεως.

74 Ωστόσο, για τους λόγους που εκτέθηκαν με τις σκέψεις 35 έως 46 της παρούσας αποφάσεως, η παραδοχή αυτή είναι εσφαλμένη.

75 Όσον αφορά, δεύτερον, την προβαλλόμενη δυσμενή διάκριση μεταξύ παραγωγού όπως ο Cosun και των λοιπών κοινοτικών παραγωγών ζάχαρης, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η κατάσταση στην οποία βρίσκεται ένας παραγωγός ζάχαρης Γ η παραγωγή του οποίου αποτέλεσε αντικείμενο απάτης δεν μπορεί να συγκριθεί με την κατάσταση ενός παραγωγού του οποίου η ζάχαρη Γ εξάγεται υπό τους όρους και εντός των προθεσμιών του άρθρου 1, παράγραφος 1, του κανονισμού 2670/81.

76 Εξάλλου, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι, αν άλλος παραγωγός πλην του Cosun βρισκόταν στην ίδια κατάσταση, οι εθνικές αρχές θα τον είχαν ειδοποιήσει σχετικά με τη διενέργεια έρευνας όσον αφορά τους αντισυμβαλλομένους του.

77 Επομένως, συνάγεται ότι η έλλειψη δυνατότητας διαγραφής ή επιστροφής, για λόγους επιείκειας, ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81

υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης δεν αποτελεί παραβίαση της αρχής της ισότητας.

Επί της φερόμενης παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου

78 Ο Cosun υποστηρίζει επίσης ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2670/81 είναι ανίσχυρο λόγω παραβιάσεως της αρχής της ασφάλειας δικαίου, καθόσον το άρθρο αυτό δεν προβλέπει δυνατότητα διαγραφής ή επιστροφής του προβλεπόμενου στις διατάξεις του ποσού.

79 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, η αρχή της ασφαλείας δικαίου συνιστά θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, απαιτούσα, μεταξύ άλλων, τη σαφήνεια και ακρίβεια μιας κανονιστικής ρυθμίσεως, ώστε οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν σαφώς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και να λαμβάνουν ως εκ τούτου τα μέτρα τους (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Φεβρουαρίου 1996, C-143/93, van Es Douane Agenten, Συλλογή 1996, σ. I-431, σκέψη 27, και της 14ης Απριλίου 2005, C-110/03, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2005, σ. I-2801, σκέψη 30). Αυτή η επιταγή της ασφαλείας δικαίου πρέπει να τηρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, εφόσον πρόκειται για διατάξεις που μπορούν να έχουν οικονομικές επιπτώσεις (αποφάσεις της 15ης Δεκεμβρίου 1987, 326/85, Κάτω Χώρες κατά Επιτροπής, Συλλογή 1987, σ. 5091, σκέψη 24, και της 16ης Μαρτίου 2006, C-94/05, Emsland-Stärke, Συλλογή 2006, σ. I-2619, σκέψη 43).

80 Εξάλλου, μια κύρωση, έστω και αν δεν έχει ποινικό χαρακτήρα, μπορεί να επιβληθεί μόνον αν στηρίζεται σε σαφή και μη διφορούμενη νομική βάση (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 25ης Σεπτεμβρίου 1984, 117/83, Könecke, Συλλογή 1984, σ. 3291, σκέψη 11, και της 11ης Ιουλίου 2002, C-210/00, Käserei Champignon Hofmeister, Συλλογή 2002, σ. I-6453, σκέψη 52, καθώς και προαναφερθείσα απόφαση Emsland-Stärke, σκέψη 44).

81 Το άρθρο 3 του κανονισμού 2670/81, προβλέποντας την είσπραξη ενός ποσού σε κάθε περίπτωση, πλην των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, κατά την οποία μια παρτίδα ζάχαρης Γ δεν εξάγεται υπό τους όρους και εντός των προθεσμιών του άρθρου 1, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, αποτελεί σαφή και ακριβή διάταξη.

82 Συνεπώς, η έλλειψη δυνατότητας διαγραφής ή επιστροφής, για λόγους επιείκειας, ποσού οφειλομένου βάσει του άρθρου 3 του κανονισμού 2670/81 υπό περιστάσεις όπως αυτές της υποθέσεως της κύριας δίκης δεν αποτελεί παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.

Επί της φερόμενης παραβιάσεως της προβαλλόμενης αρχής της επιείκειας

83 Ο Cosun υποστηρίζει, τέλος, ότι το άρθρο 3 του κανονισμού 2670/81 είναι επίσης ανίσχυρο λόγω παραβιάσεως της προβαλλόμενης αρχής της επιείκειας.

84 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί ότι, κατά τον Cosun, η προβαλλόμενη παραβίαση απορρέει από το ότι ένας εισαγωγέας όπως η εταιρία De Haan Beheer BV στην προαναφερθείσα υπόθεση De Haan, που υπέχει τελωνειακή οφειλή λόγω της εν αγνοία της διαπράξεως παραβάσεων την οποία σκοπίμως δεν εμπόδισαν οι αρχές προκειμένου να δημιουργήσουν σύγχυση στους ενόχους, απολαύει του πλεονεκτήματος της διαγραφής της οφειλής αυτής ή της επιστροφής του ποσού που καταβλήθηκε προς εξόφλησή της, ενώ δεν παρέχεται η ίδια δυνατότητα στον παραγωγό ζάχαρης Γ ο οποίος εμπίπτει στην ίδια ειδική περίπτωση.

85 Ως εκ τούτου, η προβαλλόμενη από τον Cosun αρχή της επιείκειας συγχέεται στην πραγματικότητα με την αρχή της ισότητας, την οποία, όπως διαπιστώθηκε με τις σκέψεις 68 έως 77 της παρούσας αποφάσεως, δεν παραβιάζουν ο βασικός κανονισμός και ο κανονισμός 2670/81.

86 Συνεπώς, από την εξέταση του πρώτου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο δυνάμενο να θίξει το κύρος του βασικού κανονισμού και του κανονισμού 2670/81.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

87 Κατόπιν της απαντήσεως στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

88 Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

Από την εξέταση του πρώτου ερωτήματος δεν προέκυψε κανένα στοιχείο δυνάμενο να θίξει το κύρος του κανονισμού (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου,

της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα της ζάχαρης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 305/91 του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 1991, καθώς και του κανονισμού (ΕΟΚ) 2670/81 της Επιτροπής, της 14ης Σεπτεμβρίου 1981, για τη θέσπιση των λεπτομερειών εφαρμογής για την εκτός ποσοστώσεως παραγωγή στον τομέα της ζάχαρης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 3559/91 της Επιτροπής, της 6ης Δεκεμβρίου 1991.

(υπογραφές)